

Téma:

**SZAKPOLITIKAI TANULMÁNY –
Nemzetközi Gazdaságfejlesztés
és Külpolitikai Monitor**

Időszak:

2013. december

Dátum:

2014. január 17.

SZÁZADVÉG
ALÖZETVÁNY

SZÁZADVÉG
gazdaságkutató zrt.

STRATEGOPOLIS
KÖZMETIKAI TANULMÁNYOK ÉS KÜLPOLITIKAI MONITOR

Az anyag az NFM_SZERZ/378/1 (2012) számú
szerződés teljesítésére készült.

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	1
NEMZETKÖZI GAZDASÁGFEJLESZTÉS.....	3
A kkv-szektor exportjának és munkahelyteremtésének alakulása (2010–2012)	3
Módszertan	3
Eredmények	4
BEFEKTETŐI HANGULATBAROMÉTER	9
I. Gazdaságpolitikai döntések megítélése.....	9
II. Üzleti környezet változásai	13
Egyéb, a vállalat szempontjából fontos megjegyzés, üzenet	14
Stratégiai partnernél lefolytatott kvalitatív interjú eredménye	14
KÜLPOLITIKA MONITOR.....	16
Görög soros elnökség	16
A 2014-es görög elnökség programja.....	17
A görög elnökség legfőbb célkitűzései a fontosabb uniós szakpolitikák szerinti bontásban:	18
Az elnökségi időszak alatt várható főbb események és nehézségek	20
Összegzés	21

Vezetői összefoglaló

Az eseti tanulmány a Kormányprogramban meghatározott cél, a hazai kkv-szektor exportpiaci ösztönzésének és ehhez kötődő munkahelyteremtésének eredményeit vizsgálja. A hazai cégek globális résekbe való betörésének ösztönzése – az új külgazdasági stratégia részeként – erős, magyar tulajdonú közép- és nagyvállalatokat teremthet, ami a munkahelyteremtés hatékony eszközeként szolgálhat. A NAV egyedi szintű vállalati adatait vizsgálva arra a következtetésre jutottunk, hogy az irány kijelölése egyértelműen helyes: 2010-ben Magyarország rendkívül kitett volt a külföldi nagyvállalatoknak, az árbevétel 42,5 százaléka itt realizálódott, míg a hazai kkv-szektor a maga 19 százalékos részesedésével komoly versenyhátrányban volt. 2012-re pozitív eltolódás mutatkozott a célul kitűzött irány felé: 1,5 százalékponttal nőtt a hazai tulajdonú kis- és közép- és nagyvállalati szektor súlya, 5 százalékponttal csökkent a külföldi nagyvállalatok dominanciája. Mindez annak is köszönhető, hogy egyre nagyobb arányú volt az exportból származó árbevétel. Főként a hazai cégek, ezen belül is a nagy- és a közép- és nagyvállalatok növelték a teljes árbevételen belül a kivitelből származó arányt. A hazai kkv-k exportértékesítése 7-ről 8,5 százalékra nőtt a teljes árbevétel arányában. Mindez 2012-ig még nem párosult munkahelyek teremtésével: a sikeres globális nyitás hatásait erodálta a gyenge belső konjunktúra. A hazai kkv-szektor foglalkoztatása 2010 és 2012 között bár 11 százalékkal zsugorodott, ennek egy része a nagyvállalatok közé történő átsorolódás miatt következett be. A hazai nagyvállalatok közel 18 százalékkal növelték az alkalmazotti létszámot.

A hangulatbarométer elemzés célja, hogy bemutassuk azokat a legfontosabb stratégiai döntéseket vagy döntés előtt álló ügyeket, amelyek hatással vannak a Magyarországon befektető és befektetni kívánó vállalatok beruházási, foglalkoztatási és termelési döntéseire. Arra való tekintettel, hogy decemberben nem történt jelentősebb gazdaságpolitikai változtatás, kérdőívünkben a november havi változtatásokra kérdeztünk rá. A nem csak stratégiai partnereknek, hanem hazai kkv-knak is kiküldött hangulat-barométer kérdőívre összesen 70 válasz érkezett. A következőkben ezeket a válaszokat foglaljuk össze. A hangulat-barométer mutató minden esetben –100 és +100 közötti értéket vehet fel.

Összefoglalóan elmondható, hogy az elmúlt hónaphoz képest egyelőre jelentős változást nem érzékelünk. Egyetlen fontosabb változás, hogy a magyar gazdaság helyzetét a következő három hónapban négy százalékponttal jobban értékelik a vállalkozások, mint decemberben.

Egy olyan új vállalat volt, amely élt a lehetőséggel, hogy szöveges megjegyzést tehet a kérdőívhez. Észrevétele meglehetősen ágazat-specifikus: véleménye szerint a minimálbéremelést a közétkeztetésben nem lehet érvényesíteni. Csak a foglalkoztatottak számának vagy a munkaidő csökkentésével lehet fenntartani a gazdaságos működést.

Hangulatbarométer elemzésünket egy multinacionális stratégiai partner vállalatnál készített kvalitatív interjúnk összefoglalásával zárjuk. Az anyacég az iránt érdeklődik, hogy vajon várható-e 2014-ben a választások előtt és után lényeges gazdaságpolitikai intézkedés. Tevékenységükre nézve az alkohol forgalmazás lehetséges átalakítását és a rezsicsökkentés harmadik ütemének végrehajtását tartják kockázatosnak.

A 2014-es görög elnökséget rendkívül sok nehezítő körülmény veszi körül. Ezek között az első a görög belpolitikai és gazdasági helyzet válságossága, ami egyben belpolitikai és uniós ügy is. A legégetőbb probléma a gyengülő támogatottságú kormány, az egyre erősödő szélsőséges pártok és a nagyon magas munkanélküliségi ráta, továbbá az alapvetően nem csökkenő társadalmi elégedetlenség az uniós válságmegoldással kapcsolatban. Ennek ellenére jelenleg úgy tűnik, hogy Görögország is, és az Európai Unió is alapvetően bizakodóan áll hozzá az elkövetkezendő fél évhez. Görögország egyszerre tekint kihívásként és lehetőségként a soros elnökségre. A görög vezetés úgy gondolja az előre a kitűzött célok megvalósításának és elérésének van realitása, és ezek megvalósítása révén van esély arra, hogy Görögország európai szinten bizonyítsa képes kilépni az „*Európa rossz tanulója*” szerepből.

Nemzetközi Gazdaságfejlesztés

A kkv-szektor exportjának és munkahelyteremtésének alakulása (2010–2012)

Eseti tanulmányunk ebben a hónapban is a Kormány jelenlegi ciklusának értékelésével foglalkozik, különös tekintettel a külkereskedelemmel kapcsolatos eredményekre. A Kormányprogram egyik kiemelt célja volt *az ország gazdasági kapcsolatainak megújítása és szélesítése*. Ennek keretében belül a Kormány úgy határozott, hogy "a hazai cégek globális résekbe való betörése és a globális résekben való felnövekedése is része az új külgazdasági stratégiának".¹ A kormányzat meglátása szerint a hazai vállalatok exportpiaci ösztönzése erős, magyar tulajdonban álló középvállalatokat teremthet. Ez a globális piacon megjelenő, erősödő középvállalati szektor pedig a munkahelyteremtés hatékony eszközeként szolgálhat a Kormány meglátása szerint. Tanulmányunkban áttekintjük a második Orbán-kormány ezen elképzelésének megvalósulását, egyedi, mikroszintű adatok segítségével.

Módszertan

Elemzésünkben a Nemzeti Adó- és Vámhivatal (NAV) által biztosított, éves vállalati adatbázist (Tao adatbázis) használjuk fel, amely azonban 2013-ra vonatkozóan még nem készült el. Vizsgálatunkat a 2010–2012 közötti időszakra tudjuk elvégezni, így a kormányciklus első három évében elemezzük, hogy miként változott az egyes (méret szerinti) vállalati szektorok exportteljesítménye, foglalkoztatása.

A NAV-adatbázis elemzésre történő felhasználásához szükséges a megfelelő adatok leszűrése, tisztítása. A legfontosabb definíció, hogy vállalatnak (vállalkozásnak) tekintünk minden olyan önálló piaci kapcsolatokkal bíró és jogilag meghatározott gazdasági szervezetet, gazdálkodó személyt, amely profitorientáltan gazdálkodik.² Emellett pedig főtevékenysége az, hogy statisztikai értelemben vett termelést végez. A szervezetek egy csoportját a vizsgálat során kizárjuk a vállalkozás fogalmából: bár folytathat, de nem szükségképpen folytat vállalkozási tevékenységet (jövedelemtermelés), ilyen elsősorban a nonprofit szervezet. A nonprofit szervezetek közül azokat, amelyeket nonprofitként azonosítani tudtunk, nem tartalmazza a szűrt adatbázis. Az adatbázisból szintén kiszűrésre kerültek a munkavállalói résztulajdonosi program szervezetek.

A vállalatok méret szerinti besorolása során a 2004. évi XXXIV. törvényt tekintjük irányadónak, melynek 2005. január 1.-től életbe lépett módosítása van jelenleg érvényben.

¹ A Nemzeti Együttműködés Programja, Irományszám H/47, 2010. május 22., 39. oldal

² Vállalkozásnak tekintett gazdálkodási formák: Egyéni vállalkozó, közkereseti társaság, betéti társaság, korlátolt felelősségű társaság, részvénytársaság, szövetkezet, vízi társulat, vízközmű társulat, erdőbirtokossági társulat.

Mikrovállalkozásnak tekintjük azt a vállalatot, ahol 10 főnél kisebb a foglalkoztatotti létszám és az árbevétel vagy a mérlegfőösszeg legfeljebb 2 millió eurónak megfelelő forintösszegű. Kisvállalkozás az 50 főnél kevesebbet foglalkoztató, legfeljebb 10 millió eurónak megfelelő forintösszegű árbevétellel vagy mérlegfőösszeggel bíró vállalat. Középvállalkozás a 250 főnél kevesebb létszámú, és legfeljebb 50 millió eurónak megfelelő forintösszegű árbevétellel vagy legfeljebb 43 millió eurónak megfelelő forintösszegű mérlegfőösszeggel rendelkező vállalat. Azon vállalatok, melyek nem sorolhatók be egyik fenti kategóriába sem, vagy nagyvállalatok (a középvállalati definícióba nem férnek bele) vagy egyéb vállalatok (pl. 10 főnél több alkalmazott, de 2 millió eurónál kisebb árbevétel). Ezen csoportra elemzésünk során, mint nagyvállalati szférára hivatkozunk, hiszen a szektor összeteljesítményét ez a csoport befolyásolja érdemben. A fenti szűrésen túl a NAV társasági adóbevallásainak feldolgozása előtt az adatbázist megtisztítottuk. Egyrészt kimaradtak a szűrt sokaságból azok a szervezetek, amelyeket nem tekintünk vállalkozásoknak. Ezután kiszűrtük azokat a vállalkozásokat, amelyek árbevétele az adott évben 0 értékű (üres) volt. Végezetül pedig a sokaságból kiszűrésre kerültek a pénzügyi ágazatba tartozó vállalkozások. A továbbiakban így a nemzetgazdaság egészére történő hivatkozásunk is a pénzügyi vállalatok nélkül értendő.

Eredmények

A NAV Tao adatbázisa a szűrés és tisztítás előtt 2010 és 2012 között 380–400 ezer vállalati adatot tartalmazott. Miután a fent bemutatott módszertan szerint létrehoztuk a szűrt sokaságot, az elemzésünk részét képező vállalatok száma nagyjából 20 százalékkal, 306–317 ezerre csökkent. A teljes vizsgált időhorizonton a mikrovállalkozások tették ki a sokaság döntő többségét, közel 90 százalékát. 2010 és 2012 között összesen 1,3 százalékkal nőtt a vállalkozások száma a nemzetgazdaságban. Bővülés tapasztalható a mikro- és nagyvállalati³ szférában, miközben a közép- és kisvállalatok száma 4–7 százalékkal zsugorodott a vizsgált időszak alatt. Ez bár első ránézésre azt jelenti, hogy a második Orbán-kormány alatt veszített súlyából a kormányzat által is legfontosabbnak tekintett kkv (kis- és középvállalati) szektor, azonban vélhetően a cégek egy része átsorolódott a nagyvállalati (egyéb) kategóriába, ami jól látható abból, hogy drasztikusan megugrott a csoport számossága (lásd 1. táblázat).

1. TÁBLÁZAT: A NAV TAO. ADATBÁZISA ALAPJÁN SZÜRT VÁLLALATI SOKASÁG SZEKTORONKÉNT (DARAB)

	2010.	2011.	2012.
Mikrovállalat	273 707	284 710	278 139
Kisvállalat	24 726	24 605	23 086
Középvállalat	4 312	4 349	4 152
Nagyvállalat*	2 942	2 882	4 388
Összesen	305 687	316 546	309 765

³ Itt ismételtelen jelezni, hogy nagyvállalati szféra alatt nem csupán a nagyvállalatok, de olyan egyéb vállalatok is értünk, melyek nem felelnek meg egyértelműen a törvényi kritériumoknak.

A kkv-szektor jelentőségét ugyanakkor nem elsősorban a számosságukban kell keresni, másodsorban pedig az is rendkívül fontos, hogy a Kormány nem a teljes kkv-szektor, hanem kifejezetten a hazai kkv-szektor kívánta és kívánja helyzetbe hozni. A továbbiakban ezért a szűrt adatbázist tovább bontjuk, mégpedig hazai tulajdonú és külföldi tulajdonú vállalatok szempontjából. Külföldi tulajdonúnak minősül az a vállalkozás, amelyben a teljes jegyzett tőke legalább 10 százaléka külföldi tulajdonban van.

A mikroszintű exportteljesítmény méréséhez a legkézenfekvőbb mutató az értékesítés nettó árbevételének részét képező exportértékesítés árbevétele. Ez lényegében megmutatja, hogy milyen értékben adott el árut vagy szolgáltatást az általunk vizsgált szféra nem rezidensek, tehát külföldiek számára. A kormányzat abbéli szándékát, hogy a hazai kis- és középvállalati szektort szükséges erősíteni hazánk általános versenyképességének javításához, jól mutatja az alábbi táblázat. Amikor a második Orbán-kormány megkezdte munkáját, a gazdaság szempontjából legfontosabb csoport a külföldi nagyvállalatok voltak. Náluk keletkezett ugyanis 2010-ben a nemzetgazdaság árbevételének (közel 66 000 milliárd forint) 42,5 százaléka. A második legfontosabb szektort pedig a hazai kis- és középvállalati szféra alkotta: itt keletkezett az árbevételek 19 százaléka. Jól látható tehát egyrészt, hogy Magyarország rendkívül kitett a külföldi nagyvállalatoknak, másrészt pedig az, hogy a hazai kkv-szektor komoly versenyhátrányban van velük szemben.

2. TÁBLÁZAT: RÉSZESEDÉSEK AZ ÉRTÉKESÍTÉS NETTÓ ÁRBEVÉTELÉBŐL, TULAJDON ÉS MÉRETBELI SZERKEZET SZERINT

Szektor	2010.			2012.		
	Hazai	Külföldi	Összesen	Hazai	Külföldi	Összesen
Mikrovállalat	12,0%	1,7%	13,7%	12,0%	1,6%	13,6%
Kisvállalat	11,0%	3,0%	14,0%	11,7%	3,5%	15,2%
Középvállalat	8,0%	6,1%	14,1%	8,8%	8,4%	17,2%
Nagyvállalat*	15,8%	42,5%	58,2%	16,5%	37,5%	54,0%
Összesen	46,7%	53,3%	100%	49,0%	51,0%	100%

Megjegyzés: Egyéb vállalatokkal együtt. Forrás: NAV, Századvég-számítás

A 2012-re vonatkozó adatokat megtekintve azonban már látszódik egy pozitív eltolódás abba az irányba, amelyet a Kormány célul tűzött ki négy évvel ezelőtt. Egyrészt a külföldi vállalatok dominanciája némileg csökkent, a nagyvállalatok a korábbinál kisebb részt hasítanak ki a 70 150 milliárd forintot kitevő tortából. Emellett pedig a kkv-szektor, de különösen a hazai tulajdonú kis- és középvállalatok 20,5 százalékra növelték súlyukat a nemzetgazdasági árbevételen belül.

Következő lépésben azt vizsgáljuk meg, hogy az árbevételen belül hogyan alakult a kiviteli teljesítmény az egyes csoportokban, hiszen a kormányzat egyik víziója szerint a globális

piacokra való betörés segíthet megerősíteni a stratégiai fontos hazai kis- és középvállalati szférát. Először a 2010-es évet és a nominális értékeket vizsgálva megállapítható, hogy az exportból származó 18 600 milliárd forintra rúgó árbevétel döntő többsége, 70 százaléka a külföldi nagyvállalatokhoz köthető, míg a második legfontosabb csoport sem éri el a 10 százalékot, ami a hazai nagyvállalati szféra (lásd 3. táblázat). 2012-re azonban egy jelentős átalakulás bontakozott ki: a külföldi nagyvállalatok dominanciája csökkent, miközben a hazai nagyvállalatoké és a kkv-szektoré emelkedni tudott a 21 800 milliárd forintnyi exportértékesítés eloszlását illetően. A magyar tulajdonban lévő kis- és középvállalatok a teljes exportértékesítésből származó árbevétel 2010-ben regisztrált 7 százaléka helyett 2012-ben már 8,5 százalékát adta. Három év alatt ez jelentős eredménynek nevezhető. Közöttük is elsősorban a középvállalati szféra exportteljesítménye mutat javulást a kiinduló évhez viszonyítva.

3. TÁBLÁZAT: RÉSZESEDÉSEK AZ EXPORTÉRTÉKESÍTÉS ÁRBEVÉTELÉBŐL, TULAJDON ÉS MÉRETBELI SZERKEZET SZERINT

Szektor	2010.			2012.		
	Hazai	Külföldi	Összesen	Hazai	Külföldi	Összesen
Mikrovállalat	2,1%	1,1%	3,2%	2,3%	1,2%	3,5%
Kisvállalat	3,1%	2,7%	5,9%	3,6%	2,9%	6,6%
Középvállalat	3,9%	8,0%	11,9%	4,9%	11,1%	16,1%
Nagyvállalat*	9,4%	69,7%	79,1%	15,8%	58,1%	73,9%
Összesen	18,5%	81,5%	100%	26,6%	73,4%	100%

Megjegyzés: Egyéb vállalatokkal együtt. Forrás: NAV, Századvég-számítás

Az exportspecializáció változását úgy vizsgálhatjuk meg, hogy megnézzük az exportértékesítés arányának alakulását a teljes árbevételen belül. 2010-ben a nemzetgazdaság egészében az árbevétel 28 százaléka származott külföldi értékesítésből. A nagyvállalati szférában ennél magasabb volt az exportspecializáció, míg átlag alatti volt a kkv-szektor egészében. Emellett messze a nemzetgazdasági átlag felett támaszkodott a globális piacokra a külföldi tulajdonban lévő vállalati szféra, míg a hazai cégek árbevételének alig tizede származott exportból.

A nemzetgazdaság exportspecializációja 3 százalékponttal emelkedett 2010 és 2012 között. Ennél is lényegesebb azonban, hogy ez döntően a nagyvállalatok javuló exportjának tudható be, bár minden egyes szektorban emelkedni tudott az exportból származó értékesítés aránya. Pozitív fejlemény azonban, hogy a hazai vállalatok összességét figyelve 11-ről 17 százalékra emelkedett az exportértékesítés aránya, vagyis egy sikeres külpiaci nyitás figyelhető meg. A legnagyobb növekményt a hazai nagyvállalatok tudták felmutatni, míg a kkv-szektor egészében szintén átlag feletti ütemben bővült az exportspecializáció. Mindez azt mutatja, hogy 2010 és 2012 között megvalósult a kormányzat azon szándéka, hogy a kkv-szektor globális teljesítménye emelkedjen.

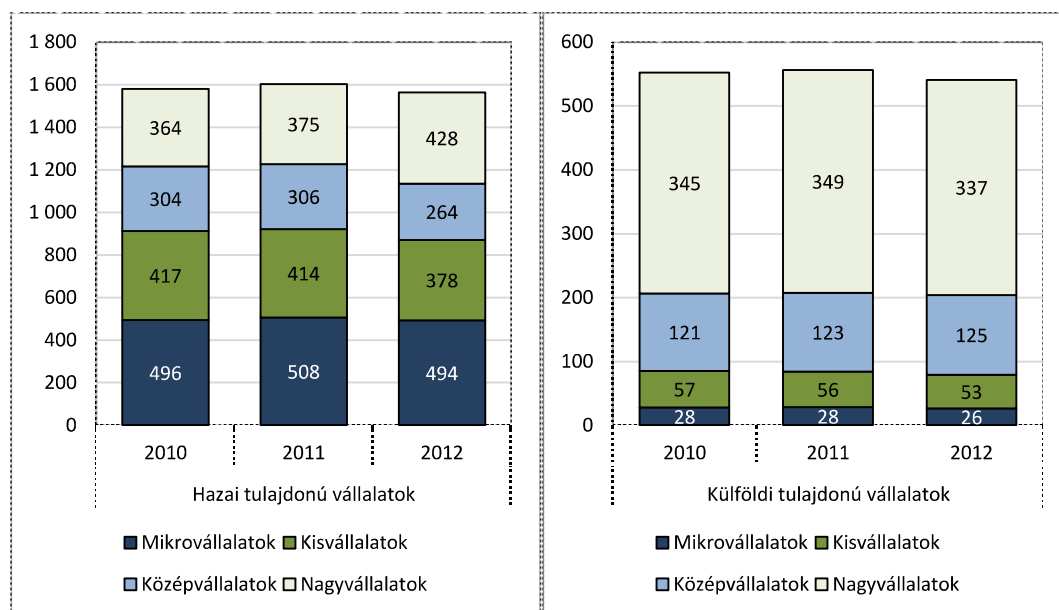
4. TÁBLÁZAT: AZ EXPORTÉRTÉKESÍTÉS ARÁNYA A TELJES ÁRBEVÉTELEN BELÜL A KÜLÖNBÖZŐ SZÉKTOROKBAN

2010.				2012.		
Szektör	Hazai	Külföldi	Összesen	Hazai	Külföldi	Összesen
Mikrovállalat	4,8%	18,6%	6,5%	5,9%	23,5%	7,9%
Kisvállalat	8,0%	25,2%	11,8%	9,7%	25,9%	13,4%
Középvállalat	13,8%	36,7%	23,7%	17,5%	41,5%	29,2%
Nagyvállalat*	16,8%	46,2%	38,2%	29,7%	48,3%	42,6%
Összesen	11,1%	43,0%	28,1%	16,9%	44,8%	31,1%

Megjegyzés: Egyéb vállalatokkal együtt. Forrás: NAV, Századvég-számítás

Az exportpiacok kiaknázásán keresztül a kormányzat a munkahelyteremtés lehetőségét látta a Kormányprogramban. A NAV adatbázisa segítségével arra a kérdésre is választ kaphatunk, hogy miként alakult 2010 és 2012 között az alkalmazotti létszám. Az eredmények azt mutatják, hogy ezen időszak alatt összességében csökkent az alkalmazásban állók létszáma. A szűrt adatbázis vállalatai 2010-ben 2 133 658 főt alkalmaztak és bár 2011-re 1,2 százalékkal emelkedett, 2012-ben a két évvel korábbinál is kevesebb, 2 104 278 fő volt az alkalmazotti létszám. Három év alatt tehát 1,3 százalékkal, közel 30 000 fővel csökkent a létszám a vizsgált vállalati körben. Amennyiben kutatásunk eredményét összevetjük a KSH hivatalos intézményi munkaügyi statisztikáival – mely szintén vállalati bevalláson alapul –, hasonló folyamatot tapasztaltunk: a nemzetgazdaság egészében (pénzügyi szférával együtt) 1 százalékkal csökkent az alkalmazásban álló létszáma, míg a versenyszférában 0,5 százalékkal a zsugorodás.

1. ÁBRA: A HAZAI ÉS A KÜLFÖLDI VÁLLALATOK ALKALMAZOTTI LÉTSZÁMÁNAK VÁLTOZÁSA (EZER FŐ)

Forrás: NAV, Századvég-számítás

Az egyes vállalatcsoportokat figyelve a hazai nagyvállalati szférában és a külföldi tulajdonban lévő közép vállalatok esetében növekedett az alkalmazotti létszám. Ez a csoport az, ahol dinamikus emelkedett az exportértékesítés aránya a teljes értékesítésen belül. Eközben azonban a hazai kkv-szektor foglalkoztatása jelentősen esett, közel 80 000 fővel. Ennek a zsugorodásnak egy része vélhetően annak tudható be, hogy a kkv-szektor vállalatai az évek folyamán átsorolódtak a nagyvállalati szektorba, ami a hazai vállalati szféra erősödését jelzi. Összességében elmondható, hogy a globális piacok felé történő nyitás 2012-ig nem hozta meg a várt pozitív eredményt a teljes munkaerőpiacon, önmagában tehát az exportértékesítés felfutása a belső keresleti problémákat nem volt képes ellensúlyozni.

Befektetői hangulatbarométer

I. Gazdaságpolitikai döntések megítélése

Történt-e az elmúlt hónapban olyan gazdaságpolitikai változás, amely Ön szerint érintette vállalkozásának üzleti kilátásait?

A válaszadó 70 cég közül 46 (66%) érezte úgy, hogy történt a vállalkozás üzleti kilátásait is befolyásoló gazdaságpolitikai döntés az elmúlt hónapokban (október–november). A fennmaradó 24 cég közül 23 (33%) gondolta úgy, hogy nem hoztak ilyen jellegű gazdaságpolitikai döntéseket, egy cég pedig nem adott választ erre a kérdésre.

A kérdőívben az elmúlt hónapok gazdaságpolitikai döntései közül a következő hat fontosabb döntést emeltük ki: újabb általános rezsicsökkentés (2013. novembertől), minimálbéremelés, sertésáfa csökkentése, pénztárgépek NAV-hoz történő bekötése (végleges határidő kitűzése), a tranzakciós illeték után a bankrendszerre kirótt pótbefizetések és a hitelezési környezet alakulása. A válaszadók 1-től 5-ig terjedő skálán választhatták ki, hogy a változás javított vagy rontott üzleti kilátásain, esetleg semleges hatást fejtett ki azokra (1=nagyon rontott, 2=rontott, 3=semleges, 4=javított; 5=nagyon javított).

5. TÁBLÁZAT: 2013. NOVEMBERI REZSICSÖKKENTÉS

Válaszlehetőségek	Válaszadó cégek száma	Százalékos megoszlás
1= nagyon rontott	5	11%
2= rontott	6	13%
3= semleges	11	24%
4= javított	4	9%
5= nagyon javított	1	2%
nem jelölte, milyen mértékben befolyásolta	1	2%
nem érvényesítették a szolgáltatók	1	2%
nem válaszolt	17	37%
Összesen:	46	100%
Befektetői hangulatindex: ⁴		-10,87

Forrás: Századvég

⁴ Súlyozás: 1= -100; 2=50; 3=0; 4= 50; 5= 100; egyéb= 0

6. TÁBLÁZAT: MINIMÁLBÉREMEELÉS

Válaszlehetőségek	Válaszadó cégek száma	Százalékos megoszlás
1= nagyon rontott	0	0%
2= rontott	17	37%
3= semleges	15	33%
4= javított	1	2%
5= nagyon javított	2	4%
nem válaszolt	4	9%
nem jelölte, milyen mértékben befolyásolta	7	15%
Összesen:	46	100%
Befektetői hangulatindex:		-13,04

Forrás: Századvég

7. TÁBLÁZAT: SERTÉSÁFA CSÖKKENTÉSE

Válaszlehetőségek	Válaszadó cégek száma	Százalékos megoszlás
1= nagyon rontott	3	7%
2= rontott	1	2%
3= semleges	24	52%
4= javított	0	0%
5= nagyon javított	1	2%
nem jelölte, milyen mértékben befolyásolta	0	0%
nem válaszolt	16	35%
nem érinti	1	2%
Összesen:	46	100%
Befektetői hangulatindex:		-5,43

Forrás: Századvég

8. TÁBLÁZAT: PÉNZTÁRGÉPEK NAV-HOZ TÖRTÉNŐ BEKÖTÉSE

Válaszlehetőségek	Válaszadó cégek száma	Százalékos megoszlás
1= nagyon rontott	6	13%
2= rontott	2	4%
3= semleges	19	41%
4= javított	3	7%
5= nagyon javított	1	2%
nem válaszolt	9	20%
nem jelölte, milyen mértékben befolyásolta	5	11%
nem érinti	1	2%
Összesen:	46	100 %
Befektetői hangulatindex:		-9,78

Forrás: Századvég

9. TÁBLÁZAT: A TRANZAKCIÓS ILLETÉK UTÁN A BANKRENDSZERRE KIRÓTT PÓTBEFIZETÉSEK

Válaszlehetőségek	Válaszadó cégek száma	Százalékos megoszlás
1= nagyon rontott	8	17%
2= rontott	18	39%
3= semleges	4	9%
4= javított	1	2%
5= nagyon javított	3	7%
nem válaszolt	9	20%
nem jelölte, milyen mértékben befolyásolta	3	7%
Összesen:	46	100 %
Befektetői hangulatindex:		-29,35

Forrás: Századvég

10. TÁBLÁZAT: A HITELEZÉSI KÖRNYEZET ALAKULÁSA

Válaszlehetőségek	Válaszadó cégek száma	Százalékos megoszlás
1= nagyon rontott	2	4%
2= rontott	6	13%
3= semleges	12	26%
4= javított	9	20%
5= nagyon javított	2	4%
nem válaszolt	12	26%
nem jelölte, milyen mértékben befolyásolta	2	4%
nem érinti	1	2%
Összesen:	46	100%
Befektetői hangulatindex:		+5,43

Forrás: Századvég

A rezsicsökkentést a válaszadó cégek a helyzetükre nézve enyhén negatívan értékelik (–10,87), ami betudható annak, hogy a lakosság számára kedvező döntések kompenzációjaként a vállalatok rezsije növekedett. A minimálbéremelés értelemszerűen ugyancsak rontott a megkérdezett vállalatok befektetői hangulatán (–13,04), a sertésáfa csökkentését szintén enyhén negatívan élték meg (–5,43). Az eredmény feltételezhetően arra utal, hogy a cégek az iparágukon kívül eső cégeknek juttatott kedvezményeket rájuk kirótt teherrel látják kompenzálhatónak, és például a sertésáfa csökkentésénél sem számolnak a hosszú távú, nemzetgazdasági szinten jelentkező pozitív hatásokkal, hanem a rövid távú fiskális hatásokra koncentrálnak. De az is elképzelhető, hogy reflexből értékelik negatívnak még azon gazdaságpolitikai döntéseket is, amelyek egyébként a hazai termelők, hazai gazdasági szereplők helyzetbehozását szolgálják. Ez a gondolatmenet érvényesül a tranzakciós illeték után a bankrendszerre kirótt pótbefizetések kapcsán is. A megkérdezett vállalatok – amelyek közül egy sem banki szereplő – igen szkeptikusak azzal kapcsolatban,

hogy a bankok nem hárítják tovább a rájuk kirótt terheket (–29,35). A hitelezési környezet változását, ami részben az MNB Növekedési Hitelprogramjának, részben a fokozatos kamatcsökkentésnek köszönhetően javult, pozitívan értékelik (+5,43).

Arra a kérdésre, hogy milyen egyéb más gazdaságpolitikai döntés befolyásolta a vállalkozás üzleti kilátásait, egy új válasz érkezett. A válaszadó vállalkozás a rezsicsökkentés és a különadók (közműadó, hulladéklerakási adó) negatív hatásait említi.

11. TÁBLÁZAT: „MILYENNEK ÍTÉLI MEG A MAGYAR GAZDASÁG JELENLEGI HELYZETÉT? MILYENNEK LÁTJA A MAGYAR GAZDASÁG HELYZETÉT A KÖVETKEZŐ 3 HÓNAPBAN?”

A magyar gazdaság jelenlegi helyzete			A magyar gazdaság helyzete a következő három hónapban		
Válasz-lehetőségek	Válaszadó cégek száma	Százalékos megoszlás	Válasz-lehetőségek	Válaszadó cégek száma	Százalékos megoszlás
Jó	4	6%	Javul	23	33%
Közepes	37	53%	Stagnál	39	56%
Rossz	29	41%	Romlik	8	11%
Összesen:	70	100%	Összesen:	70	100%
Befektetői hangulatindex: ⁵		–35,71	Befektetői hangulatindex:		+21,43

Forrás: Századvég

A magyar gazdaság jelenlegi helyzetét a megkérdezett vállalatok rossznak ítélik (–35,71), ugyanakkor úgy vélik, hogy a gazdaság helyzete az elkövetkező három hónapban javulni fog (+21,43). Ez az első szignifikáns változás a múlt hónapban mérthez képest. A gazdaság helyzetére vonatkozó várakozások mintegy 4 százalékponttal javultak.

„Változott-e anyacége megítélése az elmúlt hónapban Magyarországgal, a Magyar Kormánnyal kapcsolatban?”

A kérdőívet kitöltő 70 vállalkozásnál a legtöbb, összesen 49 (70%) esetben nem változott az anyacég megítélése Magyarországgal kapcsolatban. Három vállalkozás esetében javult az anyacég megítélése, ami az egyik esetben az egészségügyi intézmények adósságrendezésének köszönhető, míg a másik esetben a leányvállalat jelentős forgalomjavítása okozta az anyacég megítélésének pozitív irányú változását. A harmadik vállalkozás nem indokolta választát. Negatív irányban 12 vállalkozás anyacégének a megítélése változott, hét cég az okokat is megnevezte, amelyek a következők: kiszámíthatatlan kimenetelű hatósági eljárások; rezsicsökkentés, „visszaállamosítás”; a pénztárgépek NAV-hoz való bekötésével kapcsolatos anomáliák; a bankok negatív hitelezési morálja; egyéb drasztikus adóterhek (közműadó, hulladéklerakási adó); EU és „multi ellenes”

⁵ Súlyozás: Jó/Javul= 100; Közepes/Stagnál= 0; Rossz/Romlik= -100

kommunikáció, kiszámíthatatlan gazdasági környezet. Hat cég nem adott választ erre a kérdésre. Az erre a kérdésre adott válaszokat tekintve összességében –12,86-os befektetői hangulatindex adódik.

12. TÁBLÁZAT: „MI AZ ÖN SZAKMÁJÁBAN DOLGOZÓ PÁLYATÁRSÁK ÁLTALÁNOS VÉLEMÉNYE A GAZDASÁG HELYZETÉRŐL ÉS A HELYZET JAVÍTÁSÁT CÉLZÓ GAZDASÁGPOLITIKAI INTÉZKEDÉSEKRŐL?”

Válaszlehetőségek	Válaszadó cégek száma	Százalékos megoszlás
Jó	2	3%
Közepes	29	41%
Rossz	38	54%
Nem válaszolt	1	1%
Összesen:	70	100%
Befektetői hangulatindex:		–51,43

Forrás: Századvég

Amikor arra kérdeztünk rá, hogy a válaszadókéhoz hasonló cégek és végzettségűek hogyan ítélik meg a gazdaság helyzetét, és az azt javítani szándékozó gazdaságpolitikai intézkedéseket, meglehetősen kedvezőtlen válaszokat kaptunk (–51,43).

II. Üzleti környezet változásai

13. TÁBLÁZAT: „MILYENNEK LÁTJA VÁLLALKOZÁSA HELYZETÉT AZ ELKÖVETKEZŐ 3 HÓNAPBAN?”

Válaszlehetőségek	Válaszadó cégek száma	Százalékos megoszlás
Javul	15	21%
Stagnál	39	56%
Romlik	16	23%
Összesen:	70	100%
Befektetői hangulatindex:		–1,43

Forrás: Századvég

A vállalkozás helyzetének változását firtató kérdésünkre az átlag nem jelentős mértékben, de romlott (–1,43).

14. TÁBLÁZAT: „MEGRENDELÉSEINEK ÁLLOMÁNYA HOGYAN ALAKULT AZ ELMÚLT HÓNAPBAN A SZOKÁSOSHOZ KÉPEST? VÁRHATÓAN HOGYAN ALAKUL A CÉGNÉL FOGLALKOZTATOTTAK LÉTSZÁMA A KÖVETKEZŐ 3 HÓNAPBAN? TERVEZ-E KAPACITÁS-VÁLTOZTATÁST AZ ELKÖVETKEZENDŐ 3 HÓNAPBAN? (TERVEZ-E BERUHÁZÁST VAGY LEÉPÍTÉST?)”

Megrendelések alakulása az elmúlt hónapban			Foglalkoztatottak számának várható alakulása a következő 3 hónapban			Várható kapacitás-változtatás a következő 3 hónapban		
Válasz-lehetőségek	Válaszadó cégek száma	Százalékos megoszlás	Válasz-lehetőségek	Válaszadó cégek száma	Százalékos megoszlás	Válasz-lehetőségek	Válaszadó cégek száma	Százalékos megoszlás
Növekedett	15	21%	Növekszik	8	11%	Bővítés	14	20%
Stagnált	36	51%	Nem változik	46	66%	Nem várható	49	70%
Csökken	19	27%	Csökken	16	23%	Szűkítés	7	10%
Összesen:	70	100%	Összesen:	70	100%	Összesen:	70	100%
Befektetői hangulatindex:		-5,71	Befektetői hangulatindex:		-11,43	Befektetői hangulatindex:		+10,00

Forrás: Századvég

Bár a megkérdezett vállalkozások rendelésállománya az elmúlt hónapban csökkent (-5,71) és a következő három hónapban a foglalkoztatottak számának enyhe csökkenése várható (-11,33), mégis a vállalkozások, ha csekély mértékben is, de kapacitásbővítésben gondolkodnak (+10,00). Ebből azt a következtetést vonjuk le, hogy közép és hosszú távon a gazdasági helyzet javulására számítanak.

Egyéb, a vállalat szempontjából fontos megjegyzés, üzenet

A kérdőívhez szöveges megjegyzést összesen egy vállalat fogalmazott meg. Észrevétele meglehetősen ágazat-specifikus, a közétkeztetéshez kapcsolódik.

1. „A minimálbéremelést a közétkeztetésben nem lehet érvényesíteni. Csak a foglalkoztatottak számának vagy a munkaidő csökkentésével lehet fenntartani a gazdaságos működést.”

Stratégiai partnernél lefolytatott kvalitatív interjú eredménye

A két általuk beazonosított kockázatot a harmadik rezsicsökkentés és az alkohol forgalmazás esetleges átalakítása jelenti. A harmadik rezsicsökkentés hatása kétirányú, egyfelől pozitív, mert több pénzt hagy a háztartásoknál, amit fogyasztásra fordíthatnak, másfelől a lakossági rezsicsökkentés költségeinek egy része a második rezsicsökkentéshez hasonlóan ráterhelhető lehet a cégek rezsiszámlájára, bár erre vonatkozóan még nincsenek konkrétumok.

A másik felmerülő kockázat, ami a stratégiai partnert hátrányosan érintheti, az alkohol forgalmazás esetleges átalakítása. Reményeik szerint, ha sor is kerülne az átalakítás

mérlegelésére, a Kormány lényegesen körültekintőbben járna el – tanulva a Nemzeti Dohányboltok körül kibontakozó politikai, gazdasági és költségvetési kockázatokra. Éppen ezért a stratégiai partner az átalakítás hatásainak vizsgálatára célszerűnek tartja egy átfogó tanulmány elkészítését, amelyben bemutatásra kerülnének az átalakítás során esetlegesen felmerülő kockázatok. Ezek közül a legfontosabbak: az áremelkedés inflációra és fogyasztásra gyakorolt hatása, és ezzel összefüggésben a költségvetés jövedéki adóbevételeire, valamint áfa bevételeire gyakorolt hatása, továbbá az átalakítás magyar szesziparra gyakorolt hatása.

Görög soros elnökség

Január elsején Görögország az ír-litván-görög elnökségi trió utolsó tagjaként hivatalosan is átvette Litvániától az Európai Unió soros elnökségét a 2014. január 1. és június 30 közötti időszakra. Görögországot majd Olaszország követi a sorban. Görögország a csatlakozás óta ötödik alkalommal tölti be a soros elnökséget, legutóbb 2003-ban a *Mi Európánk* üzenet alatt meghirdetett program adta elnökségének keretét.⁶

Háttér

A 2003-as elnökség során öt prioritást jelölt ki Görögország, ezek a következők voltak:

1. Felkészülés a *big boom* csatlakozásra
2. A Lisszaboni Stratégia további érvényesítése
3. Az EU bevándorlás politikája
4. Európa jövőjének kérdése
5. Az EU külpolitikája⁷

A mostani *Európa, a mi közös kalandunk*⁸ elnevezésű elnökségi kampány teljesen más kontextusban és teljesen más problémák közepette vette kezdetét. A mostani görög elnökséget árgus szemek figyelik, hiszen mindenki számára világos mekkora jelentőséggel bír Görögország számára a jelenlegi helyzetben a soros elnökség. Görögország a jelenlegi elnökséget a válságból való kilábalás időszakának tekinti, amelynek folyamán az ország bebizonyíthatja, hogy ismét „normális országgá” válhat. Athén meglehetősen kis csapattal fog dolgozni, továbbá költségvetés szempontjából is az egyik legvisszafogottabb elnökség tervét mutatták be. Ez a félév Görögország számára szimbolikus értelemben arról is fog szólni, hogy be tudják-e bizonyítani (elsősorban maguk számára), hogy 2014-ben maguk mögött hagyták a válságot és ez által „Európa legrosszabb tanulója” végre újra fellélegezhet.

A következő elemzésben sor kerül a mostani elnökségi program legfőbb prioritásainak, a jelenlegi görög belpolitikai helyzetnek és az elnökségi időszak alatt várható legfőbb uniós szintű eseményeknek a bemutatására.

⁶ http://www.eu2003.gr//multimedia/pdf/2002_12/267.pdf

⁷ http://www.eu2003.gr//multimedia/pdf/2002_12/267.pdf

⁸ <http://www.gr2014.eu/eu-presidency/the-greek-presidency/logo-campaign>

A 2014-es görög elnökség programja

Athén nagyon alacsony költségvetésű, kis csapattal megvalósított elnökségre készül, mindössze 50 millió eurót szánnak a feladatra, hiszen a görög elnökségi program kontextusát a gazdasági válság adja, valamint az, hogy az európai polgárok bizalma megrendült az EU válságkezelési programjában. Az *Európa, a mi közös kalandunk* program fókuszában a foglalkoztatás fellendítésével, a gazdasági és monetáris unió elmélyítésével, a migráció kérdéseivel és a határok védelmével kapcsolatos, valamint a vízfelszín alatti energiaforrásokkal kapcsolatos feladatok állnak.⁹

A görög elnökség során tehát folytatni kívánják a litvánok által az előző félévben megkezdett irányvonalat, melynek lényege, hogy a pénzügyi stabilitás a foglalkoztatottság növelésével párhuzamosan valósuljon meg. Az Antonis Szamarasz miniszterelnök által kiemelt három pont a bankunió fejlesztéséről (konkrétabban annak befejezéséről) és a tengereken átívelő együttműködés előremozdításáról szól, de helyet kap még itt a munkanélküliség csökkentése, főként a fiatalokra koncentrálva.¹⁰ Athén mottója, tehát a következő félévre az „ambiciózus, de megvalósítható” tervek.

Az elnökségi program prioritásai:

- gazdasági növekedés
- munkahelyteremtés elősegítése, főleg a fiatalok körében
- migrációs problémák
- határőrizet
- vízfelszín alatti energiaforrások
- euró-zóna további integrációja¹¹

A görög elnökség egyik kiemelt prioritása a *növekedés-munkahelyek-kohézió* (*Growth-Job-Cohesion*) hármas kérdésköre. E területen az elnökség fő célja a recesszió leküzdése, a költségvetési konszolidáció megvalósítása, valamint a növekedési és munkahely-teremtési paktum megerősítése által. A görög elnökség határozott álláspontja, hogy a gazdasági növekedést a munkahelyteremtéssel párhuzamosan lehet csak megvalósítani.

A második kiemelt terület az EU és az euró-zóna további integrációja (*Further Integration of the Eurozone*). Athén számára az egyik legfőbb elsőbbséget a válság kezelése élvezi, emellett kiemelten fontos a gazdasági és monetáris unió megerősítésének és mélyítésének

⁹Háttéranyag a Külügyminisztérium EU Koordinációs és Intézményi Főosztályától

¹⁰ <http://www.amna.gr/english/articleview.php?id=4774>

¹¹ <http://www.gr2014.eu/eu-presidency/the-greek-presidency/programme-and-priorities>

továbbvitele és az euró stabilitásának biztosítása. Görögország különös figyelmet kíván fordítani a GMU szociális dimenziójára is.

A harmadik prioritás a migráció – határok – mobilitás (*Migration – Borders – Mobility*) kérdésköre. Az elnökség szükségesnek tartja a migráció kérdésének átfogó uniós kezelését, valamint a bevándorlásnak, különösen az EU-n belüli mobilitásnak a gazdasági növekedés szolgálatába való állítását. A görög elnökség célja, lévén a menekültek kérdése egyre égetőbb probléma szerte Európában, de főleg az Unió határain, előrébb lépni egy átfogóbb és szolidárisabb európai menekültpolitika megteremtésének irányába. Az elnökség továbbá különálló témaként kíván foglalkozni a tengerpolitika kérdésével; célja az EU tengerpolitikájának újradefiniálása és egyben újraindítása.¹²

A görög elnökség legfőbb célkitűzései a fontosabb uniós szakpolitikák szerinti bontásban:

- Külügy

A közös kül- és biztonságpolitika terén meghatározott prioritások támogatása mellett Görögország célja a MENA-térség¹³ országai számára történő uniós segítségnyújtás fenntartása, a stratégia partnerekkel való kapcsolatfejlesztés és az Unió központi szerepének megőrzése a Nyugat-Balkánon. A görög elnökség támogatja továbbá az EU civil és katonai válságkezelő képességeinek fejlesztését. Az európai szomszédságpolitika keretében az elnökség kiemelt célja az EU déli szomszédságához tartozó országokkal folytatott párbeszéd és együttműködés továbbvitele, a térség demokratikus konszolidációjának elősegítése, illetve a Mediterrán Unió megerősítése.¹⁴

- Bel- és igazságügy

A belügyi területen az elnökség igyekszik elősegíteni, főképp a jelentős migrációs nyomásnak kitett tagállamok érdekében, a közös európai menekültügyi rendszer felállítását, illetve a tagállamok közti szolidaritás megerősítését. Az elnökség célja az igazságügyi jogalkotás növekedés szolgálatába állítása (*justice for growth*), illetve a büntetőjog terén kiemelt célja az Európai Unió pénzügyi érdekeit érintő csalás elleni megfelelő büntetőjogi eszközök

¹² Háttéranyag a Külügyminisztérium EU Koordinációs és Intézményi Főosztályától
<http://www.gr2014.eu/eu-presidency/the-greek-presidency/programme-and-priorities>

¹³ A MENA-térség országai: Algéria, Bahrein, Dzsibuti, Egyiptom, Irán, Irak, Izrael, Jordánia, Kuvait, Libanon, Líbia, Málta, Marokkó, Omán, Katar, Szaúd-Arábia, Szíria, Tunézia, Egyesült Arab Emírátsok, Palesztin Nemzeti Hatóság, Jemen
<http://web.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/COUNTRIES/MENAEXT/0,,menuPK:247619~pagePK:146748~piPK:146812~theSitePK:256299,00.html>

¹⁴ Háttéranyag a Külügyminisztérium EU Koordinációs és Intézményi Főosztályától

létrehozása. Célként határozták meg továbbá az Európai Ügyésség létrehozására irányuló jogalkotási munka továbbvitelét.

- Gazdaság és pénzügyek

Az elnökség legfőbb célja: a gazdasági és monetáris unió mélyítése, a tagállami gazdaság- és pénzügyi politikák szorosabb összehangolása. Az elnökség eredményeket kíván elérni a növekedési, munkahelyteremtési és versenyképességi partnerségekről folyó egyeztetések előmozdításával. Athén a GMU szociális dimenziójára is figyelmet akar fordítani. Az elnökség folytatja az egységes bankszanálási mechanizmus kialakítása érdekében folytatott intézményközi tárgyalásokat, hiszen célja a dosszié lezárása a jelenlegi EP mandátuma alatt. Fontos számára az Európai Bizottság és az Európai Beruházási Bank kis- és középvállalkozások támogatására vonatkozó közös kezdeményezésének megfelelő végrehajtása is.

- Foglalkoztatási- és szociálpolitika, egészségügy

Ezen elnökség alatt is a fiatalok munkanélküliségének visszaszorítása a legfőbb célkitűzés. Az elnökség szorgalmazni fogja továbbá a munkaerő mobilitás előmozdítását, valamint kiemelt témaként kívánja kezelni a nők munkaerő-piaci helyzetének kérdését. Az egészségügyi témák között az elnökség kiemelt figyelmet fog fordítani a folyamatban lévő jogalkotási javaslatok előrevitelére és a migráció és a közegészség/közegészségügyi rendszer kapcsolatára.¹⁵

- Energia

Az energia terén fontos a belső energiapiac kiteljesítése, különös tekintettel azon uniós célkitűzés megvalósítására, hogy egyetlen tagállam se legyen elszigetelt az európai földgáz és villamosenergia hálózatoktól. Kiemelt figyelmet kapnak a digitális egységes piac kiteljesítésének kérdései, illetve az EU kiberbiztonsági stratégiájával kapcsolatos teendők. A görög elnökség lépéseket kíván tenni a 2020 utáni időszakra szóló klíma- és energiapolitikai elképzelések továbbfejlesztése terén is.

- Mezőgazdaság, halászat, környezetvédelem

Az elnökség célja a 2014 elején hatályba lépett új közös agrárpolitikai rendszer kibontásának lehetővé tétele a jogszabályi környezet átalakítása és egyszerűsítése által. Az egyszerűsítés többek között hozzájárulhat az európai mezőgazdaság versenyképességének javításához. A halászat terén az elnökség folytatni fogja az Európai Halászati és Tengerügyi Alapról folyó tárgyalásokat, megkezdve a reform intézkedéscsomagban foglalt intézkedések végrehajtását.

¹⁵ Háttéranyag a Külügyminisztérium EU Koordinációs és Intézményi Főosztályától

- Oktatás, Ifjúság, Kultúra, Sport

Az oktatás és képzés célja többek között, hogy hozzájáruljon az európai polgárok foglalkoztathatóságához, ezáltal a fiatalok körében a munkanélküliség kezeléséhez. Fontos szerepet játszhatnak az új strukturális és beruházási alapok, illetve az új „Erasmus +” program.¹⁶

Az elnökségi időszak alatt várható főbb események és nehézségek

Görög belpolitikai és gazdasági helyzet

A mostani elnökségnek érdekessége, hogy Görögországnak nem csak a nemzetközi, uniós szférában kell helytállnia, hanem egyben kezelnie kell a gazdasági válság okozta súlyos belpolitikai problémákat is, mint pl. a radikális jobboldali Arany Hajnal párt megerősödése. A radikális erők kezelése különösen fontos feladat, hiszen Görögországban május 18-án és 25-én helyhatósági választások lesznek és egyes felmérések szerint várható az előbbi párt erős szereplése a választásokon.¹⁷ Mivel a mostani soros elnökség eléggé felkorbácsolta a kedélyeket Görögországban, egyesek szerint félő, hogy a helyzet odáig fajul, mint Csehország esetében és a mostani kormány nem húzza ki az elnökség végéig. Tüntetések voltak már a beiktatás napján is. A tüntetők szerint az EU felelős azért a megszorítás sorozatért, amelyet a legtöbb EU-s tagállamban véghezvittek. A tüntetők szerint nem töltheti be egy olyan tagállam a soros elnökséget, amelyik saját gondjaival sem tud megbirkózni.

Görögország hat éve recesszióban van, jelenleg minden negyedik embernek nincs munkája. Bizalomkeltő, hogy a parlament az év végén már olyan költségvetést fogadott el, amelyben 0,6 százalékos növekedéssel számoltak. Az államadósság pedig 175,5 százalékról 174,8-ra csökkent.¹⁸ Mindez óriás előrelépésnek számít a korábbi évekhez képest. Ennek ellenére a soros elnökséget a belpolitikai helyzeten kívül biztosan beárnyékolja a kormány és a nemzetközi hitelezők (Bizottság, Európai Központi Bank, IMF) közötti megbeszélések. A Nemzetközi Valuta Alap pedig, noha kisebb mértékben, de további megszorításokat tűzött ki a következő időszakra. (pl.: köztisztviselők közül 25 ezer ember elbocsájtása 2015-ig)

¹⁶ Háttéranyag a Külügyminisztérium EU Koordinációs és Intézményi Főosztályától

¹⁷ 18 mandátummal rendelkeznek a 300 fős görög parlamentben, felmérések szerint a harmadik legnépszerűbb párt jelenleg.

¹⁸ <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/europe/greece/10503633/Greek-parliament-approves-tough-2014-budget-plan.html>

Európai Unió

Uniók szinten az elnökséget megelőzően két fontos változás történt. Az egyik, hogy január elsejétől Románia és Bulgária állampolgárai előtt is megnyílt a szabad munkavállalás lehetősége az unión belül. A másik, hogy tizennyolcra emelkedett az euró-zóna tagállamainak száma, hiszen január elsejétől Lettországra is az euró vált a hivatalos fizetőeszközzé.¹⁹

A mostani féléves elnökség nem csak amiatt különleges státuszú, mert Görögország vezeti, hanem mert május 25-én kerül sor az EP választásokra is, ami megköveteli a gyors döntéshozatalokat a teljes elnökség ideje alatt. Emiatt az elnökség tényleges időhossza kb. három és fél hónapra fog rövidülni, hiszen az EP választások miatt az EP utolsó plenáris ülésére április 14-17. között kerül sor. A választások mellett a másik kiemelt uniós szintű esemény pedig a tavasszal tartandó EU-Afrika csúcs lesz, ahol előreláthatólag szintén kényes kérdések merülhetnek fel az európai-afrikai kapcsolatok jövőjét tekintve.

Összegzés

Összességében a 2014-es görög elnökséget rendkívül sok nehezítő körülmény veszi körül. Ezek között az első a görög belpolitikai és gazdasági helyzet válságossága, ami egyben belpolitikai és uniós ügy is. A legégetőbb probléma a gyengülő támogatottságú kormány, az egyre erősödő szélsőséges pártok és a nagyon magas munkanélküliségi ráta és az alapvetően nem csökkenő társadalmi elégedetlenség az uniós válságmegoldással kapcsolatban.

Ennek ellenére jelenleg úgy tűnik, hogy Görögország is, és az Európai Unió is alapvetően bizakodóan áll hozzá az elkövetkezendő fél évhez, erről tanúskodik többek között Barroso elnök nyilatkozata is.²⁰ Görögország egyszerre tekint kihívásként és lehetőségként erre és úgy gondolja, az előre a kitűzött célok megvalósításának és elérésének van realitása.

¹⁹ <http://www.eurozone.europa.eu/euro-area/euro-area-member-states/latvia/>

²⁰ Az elnökség átadásakor Barroso elnök a gazdasági és pénzügyi reformokat emelte ki, és ennek az irányvonalnak a folytatására bízta a görög elnököt. Az Európai Bizottság elnöke továbbá kiállt Görögország mellett. Kifejtette úgy tartja, hogy szerinte a déli tagállam szerinte képes ó úrrá lenni a gondokon és megmutatni Európa számára, hogy mire is képes.